

застосовувати закони та інші нормативно-правові акти, чинну галузеву нормативно-технічну документацію тощо.

Адміністративний ресурс контролю і нагляду за виконанням норм трудового права в умовах ринкової економіки не є ефективним, тому участь представників працівників у вирішенні питань охорони праці стає особливо плідною, коли мова заходить про запобіжні заходи в галузі охорони праці. Це впливає з того, що працівники, які безпосередньо виконують конкретну роботу, завдяки своєму практичному досвіду, надбаному в самому процесі трудової діяльності, часто краще за всіх здатні ідентифікувати небезпеку і знаходити потрібні рішення. Оскільки система управління охороною праці складається з декількох суб'єктів подекуди з різними інтересами, то міжнародний досвід показує, що найдієвішим залишається шлях переговорів між роботодавцем і працівником, спільний пошук вирішення проблем охорони праці. Соціальне партнерство з питань охорони праці є вигідним для обох головних суб'єктів підприємницької діяльності роботодавця і працівника, бо спільний вклад в покращення умов праці веде до зростання потужностей виробництва і підвищення якості продукції, що важливо для роботодавця, і одночасно допомагає зберегти здоров'я робітників.

Таким чином, освітня діяльність вищих навчальних закладів повинна бути спрямована на формування у майбутніх фахівців відповідальності за стан охорони праці на засадах паритетної співпраці роботодавців та найманих працівників.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ПИТАНЬ СОЦІАЛЬНО ДОПУСТИМОГО РИЗИКУ ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ У КУРСІ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»

Є.В. Ящерицин

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»*

Анотація. Уточнено трактування смертельно-небезпечної поведінки людини, та соціально допустимого рівня її ризику у період 1917–1950 років в Україні.

Ключові слова: соціально допустимий ризик, загибель, репресії, війна.

Аннотация. Уточнено трактовку смертельно-опасного поведения человека, и социальное допустимое уровня его риска в период 1917-1950 годов в Украине.

Ключевые слова: социальное допустимый риск, гибель, репрессии, война.

Abstract. Interpretation death- dangerous human conduct and risk social permissible level his in period 1917-1950 year on Ukraine make more precise.

Key words : risk social permissible, ruin, repression, war.

При викладанні у курсі «Безпека життєдіяльності» розділу «Концепція соціального допустимого рівня ризику» виникає питання про трактування смертельно-небезпечної поведінки. Окремо розглядається питання про попередження торгівлі людьми. Актуальність цих питань особливо загострилась в сьогоdnішній час, коли Україна відстоює свою свободу та незалежність у неоголошеній війні з Російською Федерацією.

Мотивація у людей, що йдуть на смертельно-небезпечний ризик, (близький до 1) є різною, це любов до близьких, батьківщини, з релігійних переконань та іншого. Такі прояви ризикованої поведінки завжди були у пошані серед людей, тому навіть до появи писемності їх намагались закарбувати в віках. Безсмертним творінням невідомого скульптора кінця 5-початку 6 ст. до н.е. є золотий гребінь з кургану Солоха. На ньому зображено сцену боя кінного та пішого скіфів з одним спішеним воїном, причому останній не здається на милість супротивників, хоч і знаходиться у меншості та не вигідному становищі (без коня) [1]. Саме про це Шота Руставелі у поемі "Лицар у тигровій шкурі" сказав: "Краще смерть, та смерть у славі, ніж безславних днів ганьба!" Проте так буває не завжди "...під час другої світової війни льотчики не ухилялись від повітряного бою при вірогідності успіху лише 0,3, проте уникали літати на літаках, розрахункова експлуатаційна надійність яких була 0,9"[2]. Другим аспектом цієї теми є уточнення визначення соціально-допустимого ризику. Так, згідно [3] "...якщо суспільство(держава) не вживає ніяких заходів щодо зниження рівня ризику, який можна спостерігати, то такий ризик є соціально допустимим". Там же відмічено, що з 1950 по 1964 рік ризик в СРСР, до складу якого входила Україна, був соціально-неприпустимим, з 1964 по 1987 роки соціально припустимим. Виникає логічне запитання щодо визначення виду ризику в Україні з 1917 року до 1950 року. Для відповіді на нього слід відмітити, що до початку другої світової війни значна частина теперішньої України входила до Польщі, а Закарпаття та Буковина були у складі Чехословаччини та Румунії і остаточно ввійшли до складу України вже після 1945 р. Відомо, що протягом перших років після завершення I світової війни на теренах України постійно точилася збройна боротьба, одночасно з цим населення потерпало від епідемій "іспанського грипу", черевного тифу та інших хвороб. У 20-30 роки на території України, що ввійшла до складу СРСР влада проводила проти населення

політичні репресії, з її вини сталось кілька голодоморів(1921, 1928, 1933 р.) тобто ризик був соціально припустимим. На українських етнічних територіях, які не входили в цей час до складу СРСР ситуація була значно краще, так, не було голодоморів, проте в Польщі переслідувались учасники боротьби за незалежність України, хоч масштаби репресій у порівнянні з СРСР були не спів ставні. Незважаючи на це, навряд чи у Польщі, Румунії та Чехословаччині рівень асигнувань на охорону здоров'я, праці, безпеку людини перед другою світовою війною був настільки великим, що його можна було б визначити як соціально-недопустимий. Після завершення війни ще майже 10 років на теренах Західної України тривала збройна боротьба УПА., тобто ризик був соціально припустимим. Тобто, ступінь соціально допустимого або недопустимого ризику може бути різною. Як відомо, зараз для визначення припустимості чи неприпустимості ризику використовують рівень асигнувань на охорону здоров'я, працю, суспільну безпеку. Для визначення ж ступеня одного з двох видів ризику можна застосувати числове оцінювання, яке спирається на рівень смертності в країні у відповідні роки, кількості біженців(внутрішньо-переміщених осіб) та інших подібних показників. Використовуючи для пояснення ступеня допустимості ризику шкалу небезпек життєдіяльності людини[3] можна легко проградувати соціально допустимий ризик. Наприклад, в 1932-33 роках ризик – соціально допустимий, умови життєдіяльності-небезпечні.

Проблема попередження торгівлі людьми в Україні була актуальною протягом всіх 23 років існування незалежної держави. В час, коли триває неоголошена війна з Росією і кількість внутрішніх переселенців із анексованого Криму, Донецької та Луганської областей тільки за офіційними даними налічує 320 тисяч людей, ця проблема загострюється ще більше. Вже зараз відомо про зникнення тисяч людей у цих регіонах, з якими їх близькі внаслідок воєнних дій втратили зв'язок та використання примусової праці мирного населення проросійськими терористами.

Таким чином, розкриття цих аспектів при викладанні питань соціально-допустимий ризику та попередження торгівлі людьми в Україні покращить сприйняття їх студентами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мозолевський Б.М. Скіфський степ./ Б.М. Мозолевський. – К.:Темпора, 2005.С.77-78.
2. Кубарев А.И. Надежность в машиностроении./ А.И. Кубарев. – М., Издательство стандартов,1989.–С.28.
3. Березуцький В.В.Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник./ В.В.Березуцький, Л.А. Васьковець, Н.П. Вершиніна та інші. Х., Факт, 2005 р. –С.153-157.